

ประกาศประธานรัฐสภา

ว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา

พ.ศ. ๒๕๕๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ จึงออกประกาศประธานรัฐสภาไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศประธานรัฐสภาว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศรัฐสภาออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๓

(๒) ประกาศรัฐสภาออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๙ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๔ ลักษณะ ชนิด และประเภทของระเบียบข้าราชการรัฐสภากับการแต่งระเบียบให้เป็นไปตามที่กำหนดในประกาศนี้

ข้อ ๕ ระเบียบข้าราชการรัฐสภาสามัญและข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองมี ๒ ชนิด คือ

(๑) ระเบียบปฏิบัติราชการ ได้แก่

ก. ระเบียบสีกากีคอพับ

ข. ระเบียบสีกากีคอแบะ

(๒) ระเบียบพิธีการ ได้แก่

ก. ระเบียบปกติขาว

ข. ระเบียบปกติกากีคอตั้ง

ค. ระเบียบครึ่งยศ

ง. ระเบียบเต็มยศ

จ. ระเบียบสโมสร

ข้อ ๖ ระเบียบปฏิบัติราชการ ประกอบด้วย

(๑) หมวก

ข้าราชการชาย ให้ใช้หมวกได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ หมวกทรงหม้อตาลสีกากี กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ สายรัดคางหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ้ายันหมวกสีกากี หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ในบัวกระหนกทำด้วยโลหะสีทอง สูง ๖.๕ เซนติเมตร

แบบที่ ๒ หมวกเก็บทรงอ่อนสีกาก็ หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักดินสีทอง สูง ๔.๕ เซนติเมตร

ข้าราชการหญิง ให้ใช้หมวกได้ ๓ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบหมวกของข้าราชการชาย แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ ๒ หมวกเก็บทรงอ่อนพับปีกสีกาก็ สายรัดคางสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ้าพันหมวกสีกาก็ หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักดินสีทอง สูง ๔.๕ เซนติเมตร บนหมอนสีกาก็

แบบที่ ๓ หมวกหนีบสีกาก็ ด้านหน้ามีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ขนาดเล็ก ๒ ดุม ติดซ้อนกัน มีตราครุฑพ่าห์ในบัวกระหนก สูง ๔.๕ เซนติเมตร ติดที่ด้านซ้ายเหนือขอบหมวกห่างจากมุมพับด้านหน้าหมวกประมาณ ๔ เซนติเมตร

ข้าราชการหญิงมุสลิม หากจะใช้ผ้าคลุมศีรษะ ให้ใช้ผ้าคลุมศีรษะสีประเภทสีกาก็ หรือสีกลมกลืนกับเสื้อ กระโปรง หรือกางเกง โดยให้คลุมศีรษะทั้งหมดเว้นใบหน้า ชายผ้าคลุมศีรษะ ด้านข้างยาวถึงบ่า ด้านหน้ายาวถึงระดับหน้าอก ขอบผ้าคลุมเย็บเรียบ ในกรณีที่มีการสวมหมวก ให้สวมหมวกทับผ้าคลุมศีรษะ

การสวมหมวกให้สวมในโอกาสอันควร

(๒) เสื้อ

ข้าราชการชายให้ใช้เสื้อได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ เสื้อคอพับสีประเภทสีกาก็แขนยาวรัดข้อมือ มีดุมที่ข้อมือข้างละ ๑ ดุมหรือแขนสั้น มีกระเปาะเย็บติดที่หน้าอกเสื้อข้างละ ๑ กระเปาะ เป็นกระเปาะเสื้อมีแถบอยู่ตรงกลางตามทางดิ่ง กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร มีใบปกกระเปาะรูปมนชายกลางแหลม หรือเป็นกระเปาะเสื้อชนิดไม่มีแถบกลาง กระเปาะและใบปกกระเปาะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมกระเปาะและมุมปกกระเปาะเป็นรูปตัดพองาม ที่ปากกระเปาะทั้งสองข้างติดดุมข้างละหนึ่งดุมสำหรับขัดใบปกกระเปาะ ตัดเสื้อผ่าอกตลอด มีسابกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ติดดุมตามแนวอกเสื้อ ๕ ดุม ระยะห่างกันพอสมควร และติดเครื่องหมายสังกัดที่ปกเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทหรณูสีเดียวกับเสื้อยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลายขัดดุมติดกับตัวเสื้อ

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อเชิ้ตแขนยาว ผูกผ้าพันคอสีดำเงื่อนกลาสีสอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อภายใต้ดุมเม็ดที่สอง

แบบที่ ๒ เสื้อคอเบะปล่อยเอว แบบคอตั้ง สีประเภทสีกาก็แขนสั้น ตัวเสื้อผ่าอกตลอด มีดุมที่อกเสื้อ ๔ ดุม มีกระเปาะเย็บติดภายนอกเป็นกระเปาะบนและล่างอย่างละสองกระเปาะกระเปาะบน มีใบปกมนชายกลางแหลมมีแถบกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ตรงกึ่งกลางกระเปาะทางดิ่งกระเปาะล่าง เป็นกระเปาะย่นมีใบปกรูปตัดที่ฝากระเปาะทั้งสองกระเปาะติดดุมข้างละ ๑ ดุม สำหรับขัดกับใบปกกระเปาะที่เอวด้านหลังคาดด้วยผ้าสีเดียวกับเสื้อขนาดกว้าง ๕ เซนติเมตร ชายเสื้อที่ตะเข็บกลางหลังเปิดไว้ถึงผ้าคาดเอว ติดเครื่องหมายสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง

ให้ใช้เสื้อแบบที่ ๒ แทนเสื้อแบบที่ ๑ ในโอกาสอันควร
คุมที่ใช้กับเสื้อทั้งสองแบบมีลักษณะเป็นรูปกลมแบนทำด้วยวัสดุเดียวกับสีเสื้อ
ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋านซ้าย

ข้าราชการหญิง ให้ใช้เสื้อได้ ๔ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบเสื้อของข้าราชการชาย

แบบที่ ๒ เสื้อคอพับสีประเภทสีกากี สีอ่อนกว่ากระโปรงหรือสีเดียวกับกระโปรง
ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ มีสาคกว้างประมาณ ๒.๕ เซนติเมตร แขนยาวรัดข้อมือ ขอบปลายแขนกว้าง
ประมาณ ๕ เซนติเมตร หรือแขนสั้น เนื้อข้อศอกเล็กน้อย ตลบชาย กว้างประมาณ ๕ เซนติเมตร
เดินคิ้วด้านหน้าเสื้อต่อจากเส้นบ่า มีตะเข็บผ่านกลางอกยาวตลอดตัวทั้งสองด้าน มีดุม ๕ ดุม
ด้านหลังจากเส้นต่อบ่าหลัง มีตะเข็บผ่านตามตัวเสื้อทั้งสองด้านเช่นเดียวกับด้านหน้า ติดเครื่องหมาย
สังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทราวุธสีเดียวกับเสื้อ ยาวตามความยาว
ของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร
ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลายขัดดุมติดกับตัวเสื้อ การสวมสอดชายเสื้อไว้ในขอบกระโปรง

แบบที่ ๓ เสื้อคอพับปล่อยเอว สีประเภทสีกากีสีเดียวกับกระโปรงหรือกางเกง
ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ ไม่มีสาค ด้านหน้ามีคิ้วตามสาค มีดุม ๔ ดุม แขนยาวหรือแขนสั้น ตลบชายกว้าง
ประมาณ ๕ เซนติเมตร มีคิ้วหน้าหลังเช่นเดียวกับแบบที่ ๒ และมีเส้นแนวตะเข็บเช่นเดียวกับแบบที่ ๒
ทั้งหน้าหลัง ความยาวของเสื้อให้คลุมสะโพกพองาม ติดเครื่องหมายสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง
ที่ไหล่เสื้อประดับอินทราวุธสีเดียวกับเสื้อ ยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้าง
จากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลาย
ขัดดุมติดกับตัวเสื้อ

แบบที่ ๔ เสื้อคอแบะปล่อยเอว สีประเภทสีกากีสีเดียวกับกระโปรงหรือกางเกง
ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ ไม่มีสาค แขนยาวจรดข้อมือหรือแขนสั้นเนื้อข้อศอกเล็กน้อย ตลบชายกว้างประมาณ
๕ เซนติเมตร ด้านหน้าเป็นคิ้วตามสาค ดุม ๓ ดุม ต่อด้านหน้าและด้านหลังยาวตามตัว
ติดเครื่องหมายสังกัดที่ปกคอแบะทั้งสองข้าง และมีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋
เจาะเฉียงเล็กน้อย ไม่มีใบปกกระเป๋า

คุมที่ใช้กับเสื้อแบบที่ ๒, ๓ และ ๔ เป็นดุมสีน้ำตาลสีเดียวกับสีเสื้อ

การสวมเสื้อแบบที่ ๓ และแบบที่ ๔ ให้ปล่อยชายเสื้อทับกระโปรงหรือกางเกง
และคาดเข็มขัดตาม (๕) แบบที่ ๒ ทับเอวเสื้อ

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อแบบที่ ๑ หรือแบบที่ ๒ โดยใช้เสื้อเข็มขัดแขนยาว ผูกผ้า
ผูกคอสีดำเงือกกลาสี สอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ดุมเม็ดที่สอง

ผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋ابนซ้ายด้วย

(๓) อินทรธนู ให้ใช้อินทรธนูอ่อนมีลายดังนี้

ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง มีแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร ติดทางต้นอินทรธนู ๑ แถบ และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก ๑ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร และบนกึ่งกลางแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร ให้ติดตราครุฑพ่าห์ ทำด้วยโลหะสีทอง สูง ๒.๕ เซนติเมตร ตามตารางที่ ๑ ลำดับที่ ๑ ท้ายประกาศนี้

ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ประเภททั่วไประดับทักษะพิเศษ ประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญและระดับทรงคุณวุฒิ ประเภทอำนวยการระดับสูง และประเภทบริหารระดับต้นและระดับสูง มีแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร ติดทางต้นอินทรธนู ๑ แถบ และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก ๑ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร และบนกึ่งกลางแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร ให้ติดตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง สูง ๒.๕ เซนติเมตร ตามตารางที่ ๑ ลำดับที่ ๑ ท้ายประกาศนี้

ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ประเภททั่วไประดับอาวุโส ประเภทวิชาการระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ และประเภทอำนวยการระดับต้น มีแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร ติดทางต้นอินทรธนู ๑ แถบ และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก ๑ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร ตามตารางที่ ๑ ลำดับที่ ๒ ท้ายประกาศนี้

ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ประเภททั่วไประดับชำนาญงาน และประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการ มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๓ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร ตามตารางที่ ๑ ลำดับที่ ๓ ท้ายประกาศนี้

ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ประเภททั่วไประดับปฏิบัติงาน มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๒ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร ตามตารางที่ ๑ ลำดับที่ ๔ ท้ายประกาศนี้

(๔) กางเกง กระโปรง

ข้าราชการชาย ให้ใช้กางเกงแบบราชการสีประเภทสี kaki ไม่พับปลายขา

ข้าราชการหญิง ให้ใช้กางเกงหรือกระโปรงสีประเภทสี kaki ได้ ๕ แบบ

แบบที่ ๑ กางเกง อนุโลมตามแบบของข้าราชการชาย

แบบที่ ๒ กางเกงขายาว ขาตรง ไม่มีลวดลาย ขอบกางเกงกว้างประมาณ ๑ นิ้ว มีหรือไม่มีกระเป๋าก็ได้ มีซิปปาด้านหน้าหรือด้านข้าง ไม่พับปลายขา

แบบที่ ๓ กระโปรงยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย

แบบที่ ๔ กระโปรงมีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ ยาวครึ่งเข้า ปลายบานเล็กน้อย

แบบที่ ๕ กระโปรงกางเกง แบบกางเกงยาวครึ่งเข้า มีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ
ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ มีจีบกระทบด้านหน้าและด้านหลัง

ข้าราชการหญิงมุสลิม หากจะใช้กระโปรง หรือกระโปรงกางเกงตามแบบที่ ๓ แบบที่ ๔
หรือแบบที่ ๕ จะให้ยาวคลุมข้อเท้าก็ได้

(๕) เข็มขัด

ข้าราชการชาย ให้ใช้เข็มขัดทำด้วยด้ายถักสีกากีกว้าง ๓ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วย
โลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน ปลายมนกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร
มีรูปครุฑพาดูอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายเข็มขัดหุ้มด้วยโลหะสีทอง
กว้าง ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการหญิง ให้ใช้เข็มขัด ๒ แบบ

แบบที่ ๑ ใช้คาดทับขอบกระโปรง โดยใช้เข็มขัดอนุโลมตามแบบข้าราชการชาย

แบบที่ ๒ ใช้คาดทับเสื้อ โดยใช้เข็มขัดผ้าสีประเภทสีกากีสีเดียวกับสีเสื้อ กว้าง ๒.๕
เซนติเมตร หัวสี่เหลี่ยมหุ้มผ้า

(๖) รองเท้า ถุงเท้า

ข้าราชการชาย ให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ หรือสีน้ำตาล
ไม่มีลวดลาย ถุงเท้าสีเดียวกับรองเท้า

ข้าราชการหญิง ให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหรือรัดส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ หรือสีน้ำตาล
แบบปิดปลายเท้า ไม่มีลวดลายส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร

(๗) เครื่องหมายแสดงสังกัดของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ให้เป็นรูปตรารัฐธรรมนูญประดิษฐาน
บนพานสองชั้น ทำด้วยโลหะสีทองไม่มีขอบ สูง ๒ เซนติเมตร ติดที่คอเสื้อตอนหน้าทั้งสองข้าง

สำหรับข้าราชการหญิง ให้ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่คอแบะของเสื้อตอนบนทั้งสองข้าง
เหนือแนวเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(๘) ป้ายชื่อและตำแหน่ง

ให้มีป้ายชื่อพื้นสีดำ ขนาดกว้างไม่เกิน ๒.๕ เซนติเมตร ยาวไม่เกิน ๗.๕ เซนติเมตร
แสดงชื่อตัว ชื่อสกุล และชื่อตำแหน่งในการบริหารงานหรือชื่อตำแหน่งในสายงานตามที่คณะกรรมการ
ข้าราชการรัฐสภากำหนด ประดับที่อกเสื้อเหนือกระเป๋ابนขวา

ข้อ ๗ เครื่องแบบพิธีการประเภทเครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(๑) หมวก

ข้าราชการชาย ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีขาว กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ
สายรัดคางสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพาดูขนาดเล็กติดที่ข้างหมวก ข้างละ
๑ ดุม ผ้าพันหมวกสีขาว หน้าหมวกติดตราครุฑพาดูปักดินสีทอง สูง ๕ เซนติเมตร บนหมอนสักหลาด
สีขาว

ข้าราชการหญิง ให้ใช้หมวกได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบหมวกของข้าราชการชาย แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ ๒ หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว สายรัดคางสีทอง มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ้าพันหมวกสีขาว หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักดินสีทองสูง ๔.๕ เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

ข้าราชการหญิงมุสลิม หากจะใช้ผ้าคลุมศีรษะ ให้ใช้ผ้าคลุมศีรษะสีดำ โดยให้คลุมศีรษะทั้งหมดเว้นใบหน้า ชายผ้าคลุมศีรษะสอดไว้ในปกเสื้อคอพับทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ในกรณีที่มีการสวมหมวกให้สวมหมวกทับผ้าคลุมศีรษะ

การสวมหมวกให้สวมในโอกาสอันควร

(๒) เสื้อ

ข้าราชการชาย ให้ใช้เสื้อแบบราชการสีขาว ใช้ดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ ๕ ดุม ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าบนซ้ายด้วย

ข้าราชการหญิง ให้ใช้เสื้อมอกคอแบะสีขาวแบบคอแหลมหรือคอป้านแขนยาวถึงข้อมือ มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ที่แนวสาคอกมีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร ๓ ดุม สำหรับแบบเสื้อคอแหลม และ ๕ ดุม สำหรับแบบเสื้อคอป้าน มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋าเป็นกระเป๋าเจาะเฉียงเล็กน้อยไม่มีใบปกกระเป๋าและให้ใช้เสื้อมอกคอพับแขนยาวสีขาว ผูกผ้าพันคอสีดำเงือกกลาสี ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายด้วย

(๓) อินทรี ให้มีอินทรีชูธง กว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่าพื้นสักหลาดสีดำ ติดทับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก อินทรีนี้มีลายดังนี้

ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง มีแถบสีทองกว้าง ๕ มิลลิเมตร เป็นขอบและปักดินสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ยาวตลอดส่วนกลางของอินทรี และให้มีแถบสีทองกว้าง ๕ มิลลิเมตร ปิดที่ฐานด้านล่างของอินทรี ตามตารางที่ ๒ ลำดับที่ ๑ ท้ายประกาศนี้

ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ประเภททั่วไประดับทักษะพิเศษ ประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญและระดับทรงคุณวุฒิ ประเภทอำนวยการระดับสูงและประเภทบริหารระดับต้นและระดับสูง มีแถบสีทองกว้าง ๕ มิลลิเมตร เป็นขอบปักดินสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ยาวตลอดส่วนกลางของอินทรี และให้มีแถบสีทองกว้าง ๕ มิลลิเมตร ปิดที่ฐานด้านล่างของอินทรี ตามตารางที่ ๒ ลำดับที่ ๑ ท้ายประกาศนี้

ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ประเภททั่วไประดับอาวุโส ประเภทวิชาการระดับชำนาญการและระดับชำนาญการพิเศษ และประเภทอำนวยการระดับต้น มีแถบสีทองกว้าง ๕ มิลลิเมตร เป็นขอบ และปักดินสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ยาวตลอดส่วนกลางของอินทรี ตามตารางที่ ๒ ลำดับที่ ๒ ท้ายประกาศนี้

ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ประเภททั่วไประดับชำนาญงาน และประเพณีวิชาการระดับปฏิบัติการ มีแถบสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร เป็นขอบ และปักด้ายสีทองลายช่อชัยพฤกษ์มีดอก ๓ ดอก เรียงตามส่วนยาวของอินทรีนุ ไม่เกิน ๓ ใน ๔ ส่วนของอินทรีนุ ตามตารางที่ ๒ ลำดับที่ ๓ ท้ายประกาศนี้

ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ประเภททั่วไประดับปฏิบัติงาน มีแถบสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร เป็นขอบ และปักด้ายสีทองลายช่อชัยพฤกษ์มีดอก ๒ ดอก เรียงตามส่วนยาวของอินทรีนุ ไม่เกินครึ่งหนึ่งของอินทรีนุ ตามตารางที่ ๒ ลำดับที่ ๔ ท้ายประกาศนี้

(๔) กางเกง กระโปรง

ข้าราชการชาย ให้ใช้กางเกงแบบราชการสีขาวยาว ไม่พับปลายขา

ข้าราชการหญิง ให้ใช้กระโปรงสีขาว ตีเกล็ดด้านหน้า ๒ เกล็ด และด้านหลัง ๒ เกล็ด ยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อยใช้กับแบบเสื้อคอแหลม หรือกระโปรงสีขาวยาวปิดเข้าปลายบานเล็กน้อย ใช้กับแบบเสื้อคอปาน

ข้าราชการหญิงมุสลิม กระโปรงทั้งสองแบบดังกล่าว จะให้ยาวคลุมข้อเท้าก็ได้

(๕) รองเท้า ถุงเท้า

ข้าราชการชาย ให้ใช้รองเท้าน้ำหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำชนิดผูกถุงเท้าสีดำ

ข้าราชการหญิง ให้ใช้รองเท้าน้ำหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำแบบปิดปลายเท้า ไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร ถุงเท้ายาวสีเนื้อ

ข้อ ๘ เครื่องแบบพิธีการประเภทเครื่องแบบปกติขาว ก่อตั้ง ลักษณะและส่วนประกอบ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่สีของหมวก ผ้าพันหมวกหมอนสักหลาดสำหรับปีกครุฑพ่าห์ เสื้อและกางเกงหรือกระโปรงเป็นสีประเภทสี kaki

ข้อ ๙ เครื่องแบบพิธีการประเภทเครื่องแบบครึ่งยศ ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่กางเกงหรือกระโปรงให้ใช้ผ้าสักหลาดหรือเสิร์จสีดำ ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ข้อ ๑๐ เครื่องแบบพิธีการประเภทเครื่องแบบเต็มยศ ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศสวมสายสะพาย

ข้อ ๑๑ เครื่องแบบพิธีการประเภทเครื่องแบบสโมสรสำหรับข้าราชการชาย มี ๓ แบบ คือ

(๑) เครื่องแบบสโมสร ก. ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศ

(๒) เครื่องแบบสโมสร ข. ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสร ก. เว้นแต่

เสื้อ ให้ใช้เสื้อสโมสรสีขาว ทำด้วยผ้าสักหลาดหรือเสิร์จ เปิดอก ปาดเอว มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้อมือข้างละ ๓ ดุม ที่ระหว่างอกกับเอวข้างละ ๓ ดุม และที่บรรจบเสื้อมีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ข้างละ ๑ ดุม ดุมคู่นี้มีสายสร้อยสีทองร้อยติดกัน ประกอบด้วยเชือกสีขาวยาว ๓ ดุม และเสื้อเชิ้ตสีขาวอกแข็ง ข้อมือข้างคอเชิ้ตชั้นเดียวแบบปักผีเสื้อผูกผ้าผูกคอสีดำ เจียนหูกระต่าย

เครื่องหมายสังกัด ให้ติดที่คอแบะของเสื้อตอนบนทั้งสองข้างเหนือแนวเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ในฤดูร้อน ให้ใช้กางเกงสีขาวแทนกางเกงสีดำได้

(๓) เครื่องแบบสโมสร ค. ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสร ข. เว้นแต่
เสื้อเชิ้ตอกแข็งให้ใช้เสื้อเชิ้ตอกอ่อนสีขาว และเสื้อกั๊กให้ใช้แพรแถบสีเดียวกับกางเกงรัดเอวแทน
แพรแถบนี้ส่วนกลางด้านหน้ากว้าง ๑๒ เซนติเมตร ปลายทั้งสองข้างเรียว กว้าง ๑๑ เซนติเมตร
ที่ปลายมีขอเกี่ยวติดกันในขณะที่คาดทางด้านหลัง

เครื่องแบบพิธีการประเภทเครื่องแบบสโมสรสำหรับข้าราชการหญิง ให้แต่งตามสมัยนิยม

ข้อ ๑๒ ข้าราชการนอกประจำการ ให้ใช้เครื่องแบบเช่นเดียวกับข้าราชการประจำการ
เว้นแต่ ให้ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าข้างซ้ายและเครื่องหมายอักษร นก ทำด้วย
โลหะโปร่งสีทองไม่มีขอบ สูง ๒ เซนติเมตร ที่ปกคอเสื้อด้านหน้าข้างขวา

ข้อ ๑๓ ผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต
ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่างประเทศ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ ในเวลา
แต่งเครื่องแบบเต็มยศ แต่ในเวลาแต่งเครื่องแบบสโมสร จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จำลอง
ขนาดย่อมก็ได้ และถ้าในหมายหรือบัตรเชิญทางราชการปรากฏว่าให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ก็ให้ประดับอย่างแต่งเครื่องแบบเต็มยศหรือถ้ามีว่าให้สวมสายสะพายด้วย ก็ให้สวม

ข้อ ๑๔ ผู้ซึ่งได้รับเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ หรือเครื่องหมายกิตติศักดิ์จากส่วนราชการอื่น
ก็ให้ประดับเครื่องหมายนั้นตามระเบียบของส่วนราชการนั้น ๆ ได้ตามสมควร

ข้อ ๑๕ ผู้ได้รับเข็มแสดงวิทยฐานะของสถาบันต่าง ๆ เช่น วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันพระปกเกล้า เป็นต้น ให้ติดเข็มแสดงวิทยฐานะของสถาบันนั้นที่กึ่งกลางกระเป๋าด้านข้างขวา
ของเครื่องแบบข้าราชการรัฐสภาได้

ข้อ ๑๖ ผู้ได้รับเครื่องหมายแสดงความสามารถในการบินของสโมสรการบินพลเรือน
ให้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบได้ทุกชนิด และให้ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือปกกระเป๋าด้านซ้าย ถ้าประดับ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ติดเครื่องหมายนี้เหนือขึ้นไป เมื่อแต่ง
เครื่องแบบสโมสรให้ใช้ขนาดย่อลงครึ่งหนึ่ง

ข้อ ๑๗ ผู้มีสมือนุสรณ์มหาราช ให้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบได้ทุกชนิด ดังนี้

(๑) เครื่องแบบปกติ เครื่องแบบครึ่งยศ และเครื่องแบบเต็มยศ ให้ประดับสมือนุสรณ์
มหาราชที่ตุ้มเสื้อเม็ดที่สองจากคอเสื้อตามแนวบรรจบเสื้อ

(๒) เครื่องแบบสโมสร ให้ประดับสมือนุสรณ์มหาราชที่ตุ้มเสื้อเม็ดที่หนึ่งตามแนวบรรจบ
เสื้อด้านบน

(๓) เครื่องแบบราชการ ให้ประดับสมือนุสรณ์มหาราชที่ตุ้มกระเป๋าด้านซ้าย

ข้อ ๑๘ ข้าราชการนอกประจำการผู้มีสิทธิแต่งเครื่องแบบข้าราชการอยู่ก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ให้คงใช้เครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรีนุได้ตามเดิมต่อไป

ข้อ ๑๙ การแต่งเครื่องแบบที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้แต่งตามหมายของสำนักพระราชวังหรือตามระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาในโอกาสอันควร

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

พลเอก ชีรเดช มีเพียร

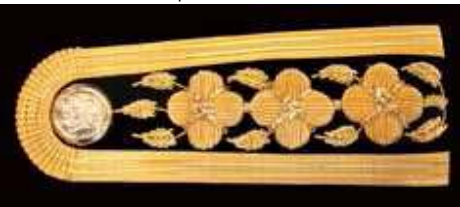
ประธานวุฒิสภานำหน้าที่ประธานรัฐสภา

ภาคผนวก

ตารางที่ ๑ รูปอินทราณและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทราณของข้าราชการรัฐสภาประกอบเครื่องแบบปฏิบัติราชการ ตามข้อ ๖ (๓)

ลำดับที่	ประเภทตำแหน่ง	เครื่องแบบปฏิบัติราชการ
๑	ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ประเภททั่วไป ระดับทักษะพิเศษ ประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญและ ระดับทรงคุณวุฒิ ประเภทอำนวยการระดับสูง ประเภทบริหารระดับต้นและระดับสูง	๑ แถบใหญ่ ๑ แถบเล็กขมวด เพิ่มครุฑพ่าห์ 
๒	ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ประเภททั่วไป ระดับอาวุโส ประเภทวิชาการระดับชำนาญการและ ระดับชำนาญการพิเศษ ประเภทอำนวยการระดับต้น	๑ แถบใหญ่ ๑ แถบเล็กขมวด 
๓	ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน ประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการ	๓ แถบเล็ก แถบบนขมวด 
๔	ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงาน	๒ แถบเล็ก แถบบนขมวด 

ตารางที่ ๒ รูปอินทราณและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทราณของข้าราชการรัฐสภาประกอบเครื่องแบบพิธีการตามข้อ ๗ (๓)

ลำดับที่	ประเภทตำแหน่ง	เครื่องแบบพิธีการ
๑	ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ประเภททั่วไป ระดับทักษะพิเศษ ประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญและ ระดับทรงคุณวุฒิ ประเภทอำนวยการระดับสูง ประเภทบริหารระดับต้นและระดับสูง	ช่อชัยพฤกษ์ เพิ่มเส้นฐาน 
๒	ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ประเภททั่วไป ระดับอาวุโส ประเภทวิชาการระดับชำนาญการและ ระดับชำนาญการพิเศษ ประเภทอำนวยการระดับต้น	ช่อชัยพฤกษ์ 
๓	ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน ประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการ	ช่อชัยพฤกษ์ มีดอก ๓ ดอก 
๔	ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงาน	ช่อชัยพฤกษ์ มีดอก ๓ ดอก 